

Б

**ІЗНЕС-
НАВІГАТОР**

W

ISSN 2522-4751 (PRINT)
ISSN 2707-6172 (ONLINE)

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА»

БІЗНЕС-НАВІГАТОР

Науково-виробничий журнал

Випуск 3 (76) 2024

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

Редакційна рада:

Білоусова С.В. – доктор економічних наук, професор;
Левківський К.М. – кандидат історичних наук, доцент;
Шапошников К.С. – доктор економічних наук, професор;
Білоусов О.М. – доктор економічних наук, професор.

Головний редактор:

Прохорчук Світлана Володимирівна – кандидат економічних наук, професор.

Редакційна колегія:

Бойко Євгенія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент;
Борецька Наталія Петрівна – доктор економічних наук, професор;
Лепьохіна Олена Ваславіївна – доктор економічних наук, доцент;
Руснак Алла Валентинівна – доктор економічних наук, доцент;
Полякова Євгенія Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент;
Потишняк Олена Миколаївна – доктор економічних наук, професор;
Ткаченко Сергій Анатолійович – доктор економічних наук, професор;
Фокіна-Мезенцева Катерина Володимирівна – доктор економічних наук, доцент;
Шарко Маргарита Василівна – доктор економічних наук, професор;
Шашкова Ніна Ігорівна – доктор економічних наук, доцент;
Стратан Олександр Миколайович – доктор економічних наук, професор (Республіка Молдова).

У журналі опубліковано результати наукових досліджень з питань економіки та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), а також економіки природокористування та охорони навколишнього середовища. Рекомендовано для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, фахівців у галузі економіки, управління, права державних і місцевих органів самоврядування. Усі права захищені. Повний або частковий передрук і переклади дозволено лише за згодою автора або редакції. При передрукуванні посилатися на «Бізнес-навігатор». Редакція не обов'язково поділяє думку автора і не відповідає за фактичні помилки, яких він припустився.

Реферативні бази даних: Index Copernicus, Google Scholar

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України
в галузі економічних наук (Категорія «Б») на підставі
Наказу МОН України від 2 липня 2020 року № 886 (Додаток № 4)**

Галузь науки: економічні.

**Спеціальності: 051 – Економіка, 071 – Облік і оподаткування,
072 – Фінанси, банківська справа та страхування, 073 – Менеджмент,
075 – Маркетинг, 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.**

**Затверджено до друку та поширення через мережу Інтернет
відповідно до рішення Вченої ради Міжнародного університету бізнесу і права
(протокол від 29.08.2024 р. № 1)**

Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»
zareestrovano Міністерством юстиції України
(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 15586-4058ПР від 03.09.2009 року)

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою
програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

© Редакційна колегія, 2024

© Автори статей, 2024

© ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права», 2024

УДК 330.341.1:004:338.432(477)
DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.76-32>

Хаєцька О.П.

кандидат економічних наук, доцент,
завідувачка кафедри економіки
та підприємницької діяльності

Вінницький національний аграрний університет
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0262-1455>

Бабій І.І.

магістр

Вінницький національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-2967-4012>

Khaietska Olha

Candidate of Economic Sciences,
Head of the Department of Economics and Entrepreneurship
Vinnitsia National Agrarian University

Babiy Ihor

Master

Vinnitsia National Agrarian University

ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ: АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

DIGITAL INNOVATIONS IN THE AGRICULTURAL SECTOR: ANALYSIS OF EFFICIENCY AND PROSPECTS OF IMPLEMENTATION IN UKRAINE

У статті досліджено цифрові інновації в аграрному секторі України та їх вплив на ефективність сільськогосподарського виробництва. Розглянуто ключові технології, такі як точне землеробство, автоматизація процесів, використання дронів та супутникового моніторингу, а також системи управління даними. Проаналізовано вплив цих технологій на підвищення врожайності, оптимізацію використання ресурсів і зниження витрат. Визначено бар'єри, що заважають впровадженню цифрових інновацій, серед яких – високі витрати на впровадження, недостатнє фінансування та відсутність відповідної інфраструктури. Також досліджено можливості для подолання цих бар'єрів через активізацію інвестицій, співпрацю між державними та приватними секторами, а також розвиток цифрової грамотності серед аграріїв. Визначено перспективи подальшого розвитку цифрових інновацій в аграрному секторі України та їх значення для забезпечення сталого розвитку сільського господарства в умовах глобальних змін.

Ключові слова: цифрові інновації, аграрний сектор, точне землеробство, автоматизація, дрони, інвестиції.

The article examines digital innovations in Ukraine's agricultural sector and their impact on the efficiency of agricultural production. It is noted that digital technologies have permeated almost all areas of life, including the agricultural sector. The conditions that contribute to the development of the innovative potential of agricultural enterprises are identified, including computer literacy, government support programs for digital strategies, financial capacity, and more. Key technologies such as precision farming, process automation, the use of drones and satellite monitoring, as well as data management systems, are examined. The impact of these technologies on increasing crop yields, optimizing resource use, and reducing costs is analyzed. Barriers to the implementation of digital innovations, such as high implementation costs, insufficient funding, and lack of appropriate infrastructure, are identified. The article also explores opportunities to overcome these barriers through increased investment, collaboration between the public and private sectors, and the development of digital literacy among farmers. Innovative solutions being implemented in the agricultural sector are reviewed, including comprehensive machinery management, work accounting, fuel management systems, and precision and smart farming. The advantages and disadvantages of digital innovations in Ukraine's agricultural sector are presented. The categories of foreign direct investment in Ukraine's agricultural sector and the main aspects of digital innovations are described. Ukraine's innovation indicators are analyzed in comparison to global averages, and Ukraine's position in various international rankings is identified. The article outlines the prospects for further development of digital innovations in Ukraine's agricultural sector and their significance for ensuring sustainable agricultural development in the face of global changes. It is emphasized that the digital transformation of the agricultural sector is essential for improving the competitiveness and efficiency of Ukrainian agriculture.

Key words: digital innovations, agricultural sector, precision farming, automation, drones, investments.

Постановка проблеми. Аграрний сектор України, незважаючи на значний внесок у ВВП та експорт, зазнає значних труднощів через військові дії, обмежені ринки збуту, недосконале законодавство та недостатнє державне стимулювання. Посилення конкуренції на світовому ринку вимагає від українських аграріїв постійного вдосконалення виробничих процесів та підвищення якості продукції. Цифрові технології пропонують широкий спектр інструментів для вирішення цих проблем, проте їх впровадження в українському сільському господарстві стикається з низкою бар'єрів.

Ефективність аграрних підприємств неможлива без розвитку інноваційного потенціалу. Сучасні бізнес-умови вимагають створення та впровадження стратегії інноваційної діяльності, яка базується на принципах цифровізації аграрної економіки з урахуванням інформаційно-технологічних ризиків. Використання новітніх технологій змінить структуру ринку праці та характер виконуваних завдань. Тому підприємства повинні швидко реагувати на постійні технологічні нововведення і розуміти, що стандартизовані рішення вже не є ефективними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання цифрової трансформації аграрного сектору активно досліджується як українськими, так і зарубіжними вченими. Науковці, такі як Геєць В.М., Калетнік Г.М., Крупей Б.М., Мазуренко С.М., Харченко В.В., Харченко Г.А., а також зарубіжні дослідники Й. Шумпетер, Дж. М. Кейнс, Є. Дж. Долан, П. Друкер, Ф. Ніксон, К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю, Д. Ліней присвячували свої роботи аналізу інноваційних процесів в аграрному секторі, розробляли рекомендації щодо покращення інноваційної активності аграрних підприємств.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження цифрових інновацій в аграрному секторі: аналіз ефективності та перспективи впровадження в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифрова трансформація охопила майже всі сфери сучасної життя, і аграрний сектор не став винятком. Впровадження цифрових технологій у сільське господарство відкриває нові можливості для підвищення продуктивності, зниження витрат та покращення якості продукції. Однак, в Україні цей процес стикається з низкою викликів, пов'язаних з фінансуванням, інфраструктурою та недостатньою освіченістю аграріїв про можливості цифрових інструментів.

Трансформації, що відбуваються в різних країнах, призвели до формування нової моделі економічного розвитку. Сучасна модель робить акцент на підвищенні якості життя, збільшенні ролі інтелектуального капіталу підприємств і збереженні навколишнього середовища. Вона також підкреслює важливість подолання економічного відставання та соціально орієнтованого розвитку, що досягається через розвиток технологій та наукомістких галузей. Використання інновацій, ресурсозберігаючих технологій та виробництво екологічно чистої продукції допоможе створити конкурентні переваги для агропідприємств та сприятиме їх інтеграції у світову економіку.

Оскільки агропромисловий комплекс є однією з ключових галузей економіки України, вихід на ринок Європейського Союзу має вирішальне значення для його подальшого розвитку [3].

Розвиток інноваційного потенціалу аграрних підприємств має відповідати певним умовам [9]:

- комп'ютерна грамотність, освіта в сфері ІТ;
- фінансова спроможність;
- державні програми підтримки цифрових стратегій;
- онлайн-платформи для цифрового сільського господарства;
- доступ до мережі, використання інтернету, мобільних телефонів і соціальних мереж, навички роботи з цифровими технологіями;
- підтримка підприємницької культури та інновацій в аграрному секторі (бізнес-інкубатори, хакатони, навчальні програми тощо).

Інноваційний розвиток агропромислового сектору вимагає структурних змін, впровадження новітніх технологій, використання світового досвіду та застосування прогресивних методів організації виробництва. Аграрний сектор має безліч можливостей, починаючи від оперативного збору та аналізу даних до ухвалення важливих рішень. Цифровізація сільського господарства вимагає суттєвих трансформацій у виробничих, маркетингових та логістичних процесах підприємств. Впровадження інноваційних технологій потребує системного підходу (рис. 1).

Цифрові процеси спонукають до впровадження нових технологій у всіх сферах бізнесу. Використання цифрових технологій дозволить агропромисловим підприємствам отримати:

- переваги у взаємодії з постачальниками, підрядниками та кінцевими споживачами;
- доступ до інформації про можливості найму кваліфікованих спеціалістів;
- можливість формування стратегічних партнерських відносин;
- доступ до освітніх, фінансових та юридичних послуг, що підтримують їх діяльність.

Проте існують проблеми з впровадженням цифрових технологій у діяльність аграрних підприємств: недостатнє покриття мережі, низький рівень освоєння комп'ютерних програм працівниками, відсутність єдиної онлайн-платформи, стандартизації та сумісності технологій для обміну даними. На підприємствах варто покращувати комп'ютерну грамотність всього персоналу. Рекомендується впроваджувати цифрові технології в навчальних закладах як сучасну модель навчання. Оптимальними варіантами для здобуття необхідних навичок стануть онлайн-курси, які пропонують спеціалізовані платформи, такі як EdX, Coursera, Udemy, «Бізнес-інкубатор» та Factor Academy [2].

Цифрові інновації в аграрному секторі України стають невід'ємною частиною сільського господарства, що прагне підвищити ефективність виробництва та забезпечити стабільний розвиток в умовах глобальних викликів. Використання передових технологій, таких як точне землеробство, автоматизація процесів, дрони та супутниковий моніторинг, відкриває нові можливості для оптимізації виробництва та управління ресурсами.

Точне землеробство є однією з ключових технологій, яка дозволяє значно підвищити ефективність використання добрив, води та засобів захисту рослин. Завдяки точному моніторингу та управлінню на основі даних, аграрії можуть оптимізувати процеси вирощування культур, знижуючи витрати та підвищуючи вро-

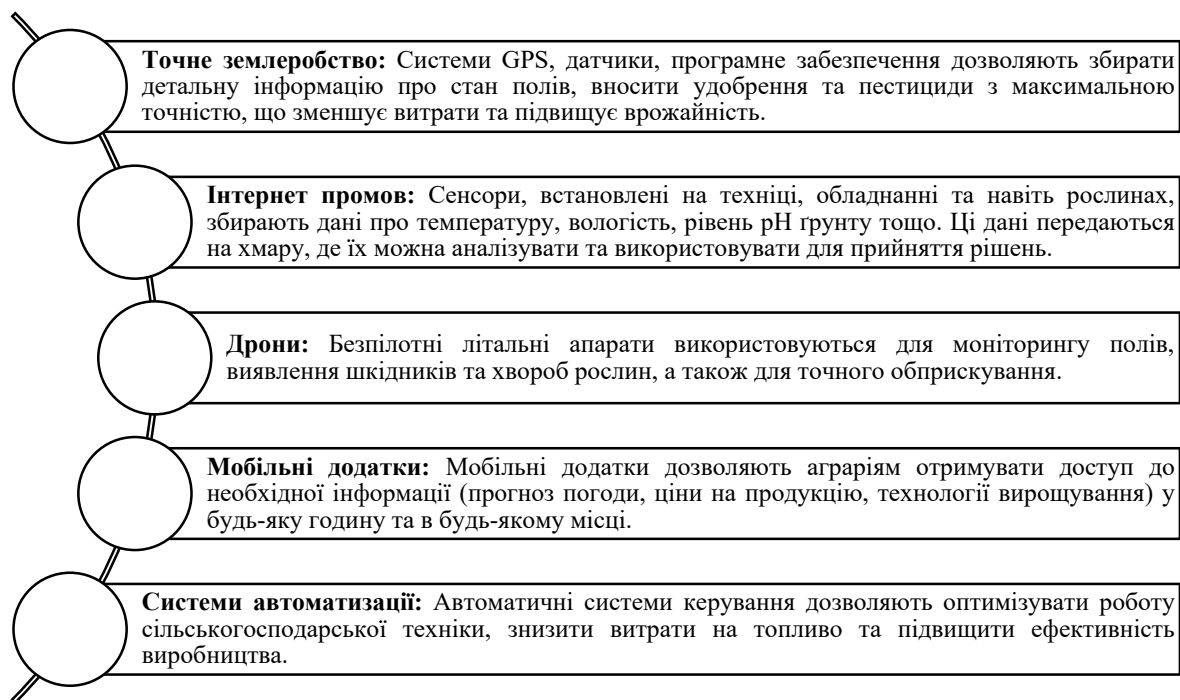

Рис. 1. Основні цифрові інновації в аграрному секторі

Джерело: сформовано автором

жайність. Впровадження технологій вимагає значних інвестицій, окупність таких витрат підтверджується підвищенням продуктивності та зниженням навантаження на навколишнє середовище.

Використання автоматизованих систем управління сільськогосподарськими підприємствами сприяє ефективнішому використанню ресурсів та підвищенню продуктивності праці, що важливо в умовах дефіциту кваліфікованої робочої сили та зростання конкуренції на світовому ринку.

Використання дронів та супутникового моніторингу дозволяє аграріям отримувати оперативну інформацію про стан посівів, зволоження ґрунту, появу шкідників та захворювань, використовується для внесення добрив та засобів захисту рослин з високою точністю. Це дозволяє швидко реагувати на зміни умов вирощування та приймати обґрунтовані рішення щодо догляду за посівами [1].

Існують різні онлайн-платформи в агробізнесі: Zernotorg.ua, «Відкритий ринок», Prom.ua, FreshBot, Koleso. Основною метою яких є надання прозорої інформації всім учасникам ринку. Важливо підкреслити, що розвиток Marketplace можливий лише завдяки прогресу в агротехнологіях та агроосвіті, швидкий розвиток цифрових процесів сприятиме підвищенню інноваційного потенціалу аграрних підприємств.

Аграрний сектор активно впроваджує інноваційні рішення, серед яких найпоширенішими є [4]:

- комплексне управління технікою;
- системний облік пального – впровадження спеціалізованих систем, які контролюють витрати пального з максимальною похибкою 1%;
- облік виконаних робіт – моніторинг якості виконаних завдань (контроль оснащення техніки, програмного забезпечення, створення робочих планів для

агрегатів, контроль швидкості виконання операцій, виявлення порушень);

– точне землеробство – система, що дозволяє економити ресурси та підвищувати врожайність (підготовка техніки та обладнання, формування аналітичних даних для створення завдань (карт), вибір програмного забезпечення та підбір кваліфікованих працівників, оснащення бортовими комп'ютерами, GPS-трекерами, датчиками врожайності та вологості). Точне землеробство передбачає не лише збір даних, але й накопичення інформації про всі операції, що відбуваються на аграрному підприємстві;

– розумне землеробство – використання інформаційних технологій та технологій Big Data для оптимізації складних систем землеробства, системна цифровізація даних [10].

Для забезпечення розвитку конкурентоспроможного аграрного сектору, необхідні інвестиції в різні сфери, переваги та недоліки цифрових інновацій в аграрному секторі України відображено у табл. 1.

Цифрові інновації мають великий потенціал для розвитку аграрного сектору України. Проте, для успішного впровадження цих технологій необхідно вирішити низку проблем, пов'язаних із фінансуванням, інфраструктурою, підготовкою кадрів та розробкою державної політики.

Останнім часом активно обговорюється впровадження технології блокчейн, яка надає споживачам можливість отримувати прозору та відкриту інформацію про походження, виробництво, переробку та транспортування споживаних продуктів. Використання блокчейн-технологій в сільському господарстві значно покращує можливість відстеження кожного елемента кінцевого продукту завдяки незмінності та захищеності даних, що його описують. Розроблена вченими

Переваги та недоліки цифрових інновацій в аграрному секторі України

Переваги	Недоліки
Підвищення ефективності виробництва: оптимізація використання ресурсів (вода, добрива), точне прогнозування врожайності, автоматизація рутинних процесів.	Висока вартість технологій: придбання обладнання та програмного забезпечення може бути недоступним для багатьох аграріїв.
Покращення якості продукції: контроль за всіма стадіями виробництва, забезпечення відповідності продукції стандартам якості.	Недостатня кваліфікація кадрів: брак спеціалістів, які здатні ефективно працювати з цифровими інструментами.
Зменшення впливу на навколишнє середовище: раціональне використання ресурсів, зменшення використання хімікатів.	Інфраструктурні обмеження: недостатня розвиненість інтернету та мобільного зв'язку в сільській місцевості.
Підвищення конкурентоспроможності: швидке реагування на зміни ринку, прозорість виробництва, вихід на нові ринки.	Ризики кібербезпеки: можливість хакерських атак та втрати даних.
Збільшення прозорості виробництва: відстеження руху продукції від поля до споживача.	Відсутність єдиної державної політики: відсутність чіткої стратегії розвитку цифрового сільського господарства, недостатня підтримка держави.
Збільшення прибутковості: зниження витрат, підвищення врожайності, покращення якості продукції.	Соціальні наслідки: автоматизація може призвести до скорочення робочих місць.

Джерело: сформовано автором

схема застосування блокчейну в ланцюгу постачання харчових продуктів від аграрного підприємства до кінцевого споживача забезпечує доступ до інформації про всіх учасників процесу, включаючи дані про підприємство, виробника, перевізника, постачальника, роздрібного продавця та кінцевого споживача. Вся необхідна інформація структурована в блоки, які об'єднані за допомогою незмінних криптографічних ключів [5]. На сьогоднішній день блокчейн ще не знайшов широкого застосування в аграрному бізнесі, оскільки аграрії не повністю усвідомлюють його суть та потенційні переваги.

Важливо інформувати бізнес-структури про ефективність впровадження блокчейн-технології у виробництво як необхідного елемента інноваційного потенціалу аграрних підприємств. Сучасні технології та інформаційні системи вже задовольняють потреби аграрних підприємств, а впровадження нових технологій стане важливим кроком у розвитку інноваційного потенціалу.

Впровадження інноваційних технологій в аграрних підприємствах дозволить підвищити продуктивність праці та якість управління, а також прискорить автоматизацію виробничих процесів, що зробить агробізнес більш привабливим для інвесторів.

За роки незалежності потреба в інтелектуально-ємних секторах економіки майже зникла, основний акцент змістився на сферу послуг.

Випуск продукції знизився на 60%, а частка України в світовому ВВП продовжує зменшуватися.

Частка сільськогосподарського та лісового виробництва зменшилася з 25,5% до 10,5%. Також спостерігається суттєве падіння переробної промисловості, яка в 1990 році становила майже третину ВВП, а в 2015 році скоротилася до 13,3%. На цьому фоні частка невиробничого сектора зросла в 3,5 рази до 18,2%, що стало наслідком відсутності оновлення основних засобів виробництва.

До проблем української економіки додалися бойові дії на Донбасі та втрата Криму. Донбас забезпечував

16% національного ВВП, а втрати матеріально-сировинної бази Криму оцінюються приблизно в 127 млрд грн.

Україна опинилася в нових невизначених умовах, попередня структура економіки не здатна забезпечити ні зростання, ні стабільність, ні цілісність та незалежність держави, виходом для України є переорієнтація на високотехнологічний інноваційний шлях розвитку [7].

Динаміка прямих іноземних інвестицій в аграрний сектор України та основні аспекти цифрових інновацій представлено у табл. 2.

Україна має індекс інноваційності 46,4, що значно перевищує середньосвітовий показник (45,2). Наша країна є беззаперечним лідером серед держав з низьким рівнем доходу (lower middle), ми випереджаємо практично всі країни з доходом вище середнього (upper middle) – попереду лише Малайзія та Таїланд, які мають незначний відрив (рис. 2).

Таким чином, в Україні існує потужний ресурс, необхідний для швидкого розвитку країни. Це екосистема талантів і технологій, що включає наявних фахівців, рівень освіти та технологічності.

ІТ-сектор продовжує відігравати ключову роль в українській економіці: у 2023 році він приніс 6,7 млрд дол. завдяки експорту послуг, що становить понад 40% від загального обсягу українського експорту послуг. Частка експорту ІТ-послуг у ВВП України досягла 4%. У 2022 році цей показник складала 4,6%.

Українські компанії зарекомендували себе на міжнародній арені як надійні партнери. Під час війни, незважаючи на ризики та побоювання з боку глобальних клієнтів, вони продемонстрували свою стійкість, стабільність та готовність до роботи, розробляючи нові технологічні рішення (рис.3).

На сьогодні в Україні існує великий потенціал для розвитку Military-tech та кібербезпеки. У порівнянні з 2014 роком, галузь військово-технічних рішень зросла від 3 до 7 разів, відповідно конкретної сфери. Міністерство цифрової трансформації визначило цей напрямок як пріоритетний на найближчі роки.

**Динаміка прямих іноземних інвестицій в аграрний сектор України
та основні аспекти цифрових інновацій**

Категорія	Опис
Динаміка прямих іноземних інвестицій	прямі іноземні інвестиції в Україну зростають з періодичними спадами через економічну та політичну нестабільність. Агросектор залишається привабливим завдяки великому потенціалу розвитку.
Інвестиції в цифрові інновації	зростає інтерес іноземних інвесторів до агросектору на тлі підвищення попиту на продукти харчування та впровадження сучасних технологій, таких як точне землеробство, автоматизація, дрони та супутниковий моніторинг.
Ефективність інвестицій у цифрові інновації	підвищують продуктивність сільського господарства, оптимізуючи використання ресурсів, зменшуючи витрати та підвищуючи врожайність. Вони також сприяють оперативному реагуванню на зміни в умовах вирощування.
Перспективи впровадження цифрових інновацій	залежать від створення сприятливого інвестиційного клімату, розвитку інфраструктури, підвищення цифрової грамотності аграріїв та підтримки з боку держави.
Бар'єри впровадження	включають високі початкові витрати, недостатнє фінансування, відсутність інфраструктури та низький рівень цифрової грамотності.
Рекомендації для подолання бар'єрів	необхідні освітні програми, підтримка дослідницьких проєктів, розвиток інфраструктури та активізація співпраці між державним і приватним секторами.

Джерело: [8; 10]

Рис. 2. Показники інноваційності України у порівнянні із середньосвітовими

Джерело: WEF. The Future of Growth Report 2024

Розробки українських компаній, які були перевірені в умовах повномасштабної війни, можуть зацікавити західних партнерів, оскільки країни Європи та США готові інвестувати в підвищення безпеки. Проте слід враховувати й ризики. Мобілізація та відтік людського капіталу можуть позбавити Україну основного ресурсу для реалізації будь-якої стратегії впровадження інновацій [8]. За даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, у світі налічується 6,3 млн українських

мігрантів, які залишили країну через повномасштабне вторгнення.

Після початку повномасштабної війни Україна зазнала значних змін у міжнародних рейтингах. У рейтингу найсильніших армій світу, який оцінює 60 різних показників, Україна в 2021 році посідала 22 місце, у 2022-му піднялася на 15 місце, але у 2023 році опустилася на три позиції.

Водночас, на фоні війни Україна продемонструвала вражаючий прогрес у світовому рейтингу бла-

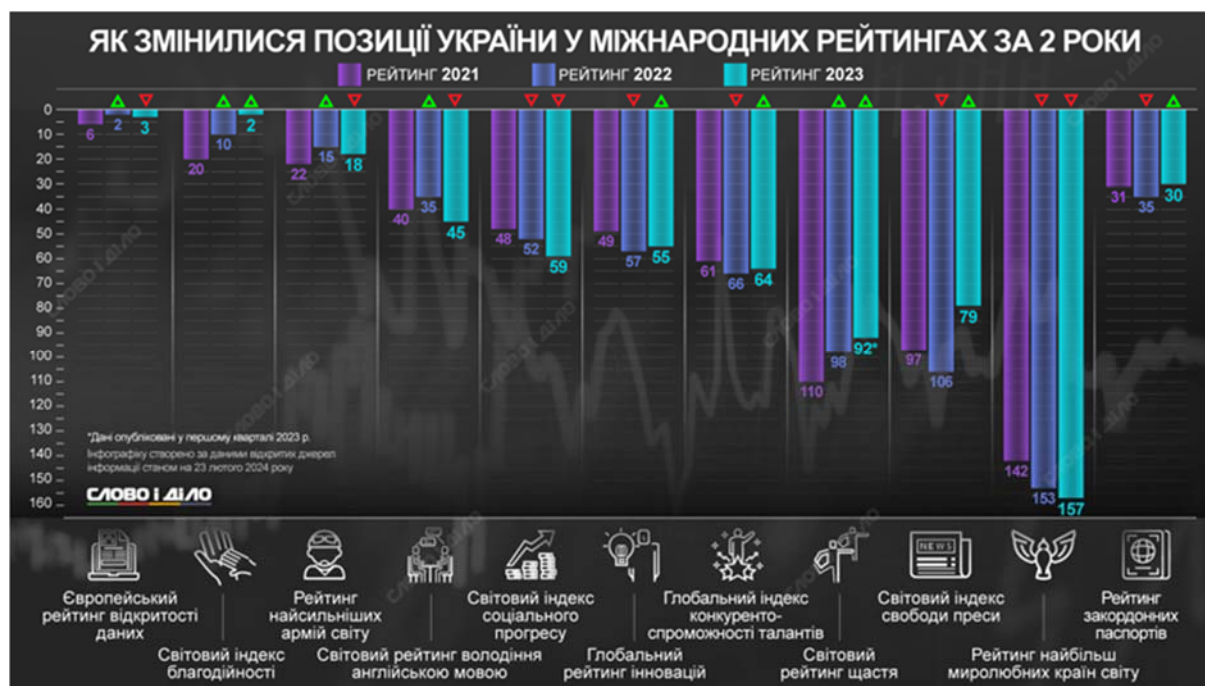

Рис. 3. Україна у міжнародних рейтингах

Джерело: [4]

годійності. У 2021 році країна займала 20 місце, а до 2023 року піднялася на 2 позицію. Цей рейтинг враховує залучення громадян до благодійної діяльності, включаючи допомогу незнайомцям, пожертвування грошей та волонтерство.

Покращилися позиції України й у Європейському рейтингу відкритості даних: з 6 місця у 2021 році до 2 місця у 2022 році та 3 місця у 2023 році.

Однак, у перший рік повномасштабної війни Україна втратила позиції в рейтингу продовольчої безпеки, який оцінює стан продовольчої безпеки у 113 країнах за такими критеріями, як доступність, наявність, якість та стійкість продуктів. У 2021 році Україна займала 58 місце, у 2022 році опустилася на 71-е, а в 2023 році дані щодо країни взагалі не були враховані. У європейському рейтингу Україна посіла останнє місце.

Погіршилася позиція України й у глобальному рейтингу соціального прогресу, який оцінює рівень забезпечення соціальних та екологічних потреб громадян. У 2021 році Україна була на 48 місці, у 2022-му – на 52-му, а у 2023 році опустилася на 59 місце.

У 2023 році Україна не була включена до рейтингу економічної свободи. У 2021 році вона займала 127 місце серед 177 країн, а на початку 2022 року опустилася на 130 місце.

У 2023 році Україну віднесли до країн із помірним рівнем володіння англійською мовою, і вона посіла 45 місце в рейтингу. У 2021 році Україна була на 40 місці, а у 2022 році піднялася на 35-е.

Попри поточну ситуацію, Україна показала підйом у всесвітньому рейтингу щастя, який оцінює фактори, що впливають на щастя людей, такі як тривалість життя, здоров'я, ВВП, соціальна підтримка та почуття свободи. У 2021 році Україна була на 110 місці

серед 150 країн, у 2022 році піднялася на 98 місце, а у 2023 році – на 92 місце [9].

Висновки. Цифрова трансформація аграрного сектору України це необхідність для підвищення конкурентоспроможності та ефективності українського сільського господарства на світовому ринку. Впровадження сучасних цифрових технологій відкриває нові можливості для оптимізації виробничих процесів, підвищення врожайності та якості продукції, зменшення витрат і збереження природних ресурсів.

Цифрові інновації мають очевидні переваги: від точного землеробства, що допомагає ефективніше використовувати ресурси, до систем моніторингу в реальному часі, які дозволяють оперативно виявляти проблеми та вчасно їх вирішувати. Проте на шляху до цифрової трансформації українського аграрного сектору є чимало перешкод.

Основні проблеми включають високу вартість технологій, недостатню підготовку кадрів, обмежений доступ до високошвидкісного інтернету в сільській місцевості та відсутність єдиної державної стратегії щодо цифрової трансформації в сільському господарстві. Попри ці виклики, перспективи розвитку цифрових технологій в аграрному секторі України залишаються оптимістичними. Зниження вартості обладнання та програмного забезпечення, зростаючий інтерес аграріїв до інновацій сприяють поширенню цифрових рішень у сільському господарстві.

Впровадження цифрових технологій може зробити українське сільське господарство більш ефективним, конкурентоспроможним і стійким до зовнішніх викликів.

Для підвищення ефективності інновацій та зниження ризиків необхідно створити економічний механізм, який інтегрує науку у виробничий процес агропромислового комплексу. Важливим є науково

обґрунтований підхід до вибору найефективніших форм і методів інноваційної діяльності, включаючи визначення цілей, розробку стратегій, підготовку інноваційних проєктів, управління ними та оцінку їх ефективності.

Завдяки інноваційному розвитку аграрний сектор України має всі шанси стати більш конкурентоспроможним на світових ринках. Оскільки Україна є аграрною державою, швидкий і ефективний розвиток цього сектору є надзвичайно важливим.

Список використаних джерел:

1. Горобець Н.М., Хомякова Д.О., Стариковська Д.О. Перспективи використання цифрових технологій в діяльності аграрних підприємств. *Ефективна економіка*. 2021. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.1.90>
2. Горобець Н.М., Чорна І.А. Використання безпілотних літальних апаратів в системі стратегічного управління аграрними підприємствами. Напрями розвитку ринкової економіки: нові реалії та можливості в умовах інтеграційних процесів: зб. матеріалів доп. учасн. Міжнар. наук. практ. конф., 30 листопада 2019 р. Ужгород: Вид. дім «Гельветика», 2019. С. 82–85.
3. Сус Т., Ємець О., Мовчун С., Онишко С., Цюпа О. Формування стратегії інноваційного розвитку аграрного сектора та фінансування її реалізації. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. Т. 6(47). С. 150–159. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.6.47.2022.3903>
4. Хахула Б.В. Інновації, як чинник прискорення науково-технічного прогресу в аграрному секторі України. *Агросвіт*. 2022. № 9-10. С. 79–85. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.9-10.79>
5. Коваль І.В. Агроконсалтинг як інструмент підвищення ефективності аграрного сектора та розвитку сільських територій Західного регіону України. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2013. Вип. 6(104). С. 281–291.
6. Колодій А., Агрес О., Колодій І. Перспективи запровадження систем відстежуваності продукції на основі технології блокчейн як форми модернізації системи управління в аграрному секторі економіки. *Аграрна економіка*. 2021. Т. 14(1-2). С. 59–66. DOI: <https://doi.org/10.31734/agrarecon2021.01-02.059>
7. Ласло О.О. Впровадження технологій точного землеробства в Україні. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2011. № 1. С. 49–50.
8. Yakubiv V., Yakubiv R., Maksymiv Yu., Hryhoruk I., Popadynets N., Iwaszczuk N. Assessment of Efficiency of Agricultural Enterprise Management: Methods and Trend Analysis. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2020. Vol. 7(3). P. 19–26. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.7.3.19-26>
9. Was A., Sulewski P., Krupin V., Popadynets N., Malak-Rawlikowska A., Szymanska M., Skorokhod I., Wysokiński M. The Potential of Agricultural Biogas Production in Ukraine – Impact on GHG Emissions and Energy Production. *Energies*. 2020. Vol. 13(21). Pp. 1–20. DOI: <https://doi.org/10.3390/en13215755>
10. Смарт-технології в агроменеджменті. АгроКебети: сайт. 2021. URL: <https://blog.agrokebety.com/smarttehnologii-v-agro-menedzmente-ua>

References:

1. Horobets N. M., Khomyakova D. O., & Starykovska D. O. (2021) Perspektyvy vykorystannya tsyfrovyykh tekhnolohiy v diyal'nosti ahrarnykh pidpryyemstv [Prospects of using digital technologies in the activities of agricultural enterprises]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, no. 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.1.90> (in Ukrainian)
2. Horobets, N. M., & Chorna, I. A. (November 30, 2019) Vykorystannya bezpilotnykh lital'nykh aparativ v systemi stratehichnoho upravlinnya ahrarnymy pidpryyemstvamy [The use of unmanned aerial vehicles in the system of strategic management of agricultural enterprises]. In *Napryamy rozvytku rynkovoyi ekonomiky: novi realiyyi ta mozhlyvosti v umovakh intehratsiynykh protsesiv*. Proceedings of reports of participants of the International scientific and practical conference. Uzhhorod: PH «Helvetica», pp. 82–85. (in Ukrainian)
3. Sus, T., Yemets, O., Movchun, S., Onyshko, S., & Tsyupa, O. (2022) Formuvannya stratehii innovatsiynoho rozvytku ahrarnoho sektora ta finansuvannya yiyi realizatsiyi [Formation of the strategy of innovative development of the agricultural sector and financing its implementation]. *Finansovo-kredytna diyal'nist': problemy teoriiy ta praktyky – Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 6(47), pp. 150–159. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.6.47.2022.3903> (in Ukrainian)
4. Khakhula, B. (2022) Innovatsiyyi, yak chynnyk pryskorennya naukovo-tekhnichnoho prohresu v ahrarnomu sektori Ukrayiny [Innovation as an accelerating factor of scientific and technical progress in the agricultural sector of Ukraine]. *Ahrosvit – Agrosvit*, no. 9-10, pp. 79–85. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.9-10.79> (in Ukrainian)
5. Koval, I. V. (2013) Ahrokonсалtynh yak instrument pidvyshchennya efektyvnosti ahrarnoho sektora ta rozvytku sil's'kykh terytoriy Zakhidnoho rehionu Ukrayiny [Agrarian consulting as a tool for improving the efficiency of agriculture and rural development in Western Ukraine]. *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny – Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, vol. 6(104), pp. 281–291. (in Ukrainian)
6. Kolodiy, A., Ahres, O., Kolodiy, I. (2021) Perspektyvy zaprovadzhennya system vidstezhuvanosti produktsiyi na osnovi tekhnolohiyi blokcheyn yak formy modernizatsiyyi systemy upravlinnya v ahrarnomu sektori ekonomiky [Prospects for deployment of products traceability systems based on the blockchain technology as a form of modernization of management system in the agrarian sector of the economy]. *Ahrarna ekonomika – Agrarian economy*, no. 14(1-2), pp. 59–66. DOI: <https://doi.org/10.31734/agrarecon2021.01-02.059> (in Ukrainian)
7. Laslo, O. O. (2021) Vprovadzhennya tekhnolohiy tochnoho zemlerobstva v Ukrayini [Implementation of precision farming technologies in Ukraine]. *Visnyk Poltavs'koyi derzhavnoyi ahrarnoyi akademiyi – Bulletin of the Poltava State Agrarian Academy*, no. 1, pp. 49–50. (in Ukrainian)
8. Yakubiv, V., Yakubiv, R., Maksymiv, Yu., Hryhoruk, I., Popadynets, N., & Iwaszczuk, N. (2020) Assessment of Efficiency of Agricultural Enterprise Management: Methods and Trend Analysis. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, no. 7(3), pp. 19–26. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.7.3.19-26>
9. Was, A., Sulewski, P., Krupin, V., Popadynets, N., Malak-Rawlikowska, A., Szymanska, M., Skorokhod, I., & Wysokiński, M. (2020) The Potential of Agricultural Biogas Production in Ukraine – Impact on GHG Emissions and Energy Production. *Energies*, no. 13(21), pp. 1–20. DOI: <https://doi.org/10.3390/en13215755>
10. Smart-tekhnolohiyi v ahromenedzhmenti [Smart technologies in agromanagement] (2021). AgroKebety: Website. Available at: <https://blog.agrokebety.com/smart-tehnologii-v-agro-menedzmente-ua> (in Ukrainian)

ЗМІСТ

Гринько Т.В., Петриняк У.Я., Артемчук А.І. ВПЛИВ ДИДЖІТАЛІЗАЦІЇ НА КРЕАТИВНІСТЬ БІЗНЕС-ТЕНДЕНЦІЙ.....	3
Бишовець Є.В., Россоха В.В. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	8
Ярема Я.Р., Андрущакевич К.О. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ: ВІДНОВЛЕННЯ ПІСЛЯ ВІЙНИ.....	13
Шкарупа О.В., Власенко Д.О., Македон Г.М. ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТРАНСПОРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ.....	19
Лукашик В.В. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	26
Манжос М.М., Томашук І.В. ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	31
Ищейкін Т.Є., Прийдак М.Д., Овчаренко П.Є. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА ПРОБЛЕМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	39
Кріль Я.Я. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОДАТКОВИХ СИСТЕМ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙНУ.....	48
Карпенко Є.А., Копайгора І.С., Карпенко В.С. МАЛІ ПІДПРИЄМСТВА: ФІНАНСОВИЙ СТАН В УМОВАХ ВІЙНИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОПОДАТКУВАННЯ.....	54
Терлецька Ю.О. БІЗНЕС-СТІЙКІСТЬ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПРІОРИТЕТИ УПРАВЛІННЯ.....	60
Taraniuk Leonid, Taraniuk Karina, Demikhov Oleksii FEATURES OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS IN THE ECONOMY OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF ITS POST-WAR DEVELOPMENT.....	65
Череп О.Г., Бехтер Л.А. РОЛЬ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ.....	71
Holovachko Vasyl, Taranenko Sergiy, Zaborskyi Leonid NEW CONCEPTS FOR THE DEVELOPMENT OF ALTERNATIVE ENERGY HUBS IN THE DIGITAL ECONOMY.....	76
Мельник Б.Ю., Кушнеренко С.М., Левковська Т.А. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ЦИФРОВУ ЕКОНОМІКУ.....	81
Станкевич І.В., Сакун Г.О., Двоєнкін Є.М. РИЗИКООРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЙ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	87
Канигін С.М. РОЗРОБКА АЛГОРИТМІЧНИХ ТОРГОВИХ СТРАТЕГІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ ГЕНЕТИЧНИХ АЛГОРИТМІВ.....	92
Коверга Д.О. МАРКЕТИНГ-ЛОГІСТИКА ТА ЇЇ РОЛЬ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	99
Охріменко А.Г., Опанасюк Н.А., Кулик М.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ В УМОВАХ СИСТЕМНИХ КРИЗ.....	104

Пернарівський О.В., Підсосонна Я.Г. СЕЛЕКТИВНІ РИЗИКИ ВКЛАДНИКІВ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	111
Kramskiy Serhii, Zakharchenko Oleg, Oleksandr Darushin OPTIONAL MECHANISM FOR FORMATION OF FREIGHT BUSINESS STRATEGIES OF SHIPPING COMPANIES.....	116
Антонюк К.Г. ПЕРЕДУМОВИ ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ.....	124
Нагара М.Б. СИНЕРГІЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ЦИРКУЛЯРНOSTІ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ: СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ТА ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	129
Добровольський В.В. ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДґРУНТЯ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ.....	135
Леонідов І.Л. ЯКІСНІ ОЗНАКИ АТРИБУТІВ ПРИВЛАСНЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПРОДУКТУ.....	140
Рожко О.Д., Нестеров Є.В. РОЗБУДОВА СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ ЯК УМОВА ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	146
Romaniukha Daria, Flehantova Anna STATISTICAL ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF TNC ON THE FUNCTIONING OF NATIONAL ECONOMICS ON THE GLOBAL MARKET.....	153
Вдовиченко А.М. МОДЕЛІ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ ДРУКОВАНИХ МЕДІА В ЕПОХУ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ.....	163
Bogatska Nataliia INVESTMENTS IN SOCIAL BUSINESS: FUNDRAISING AND CROWDFUNDING.....	168
Kudriashov Yevhenii EFFICIENCY AND PRIORITY AREAS FOR DEVELOPMENT OF STRATEGIC MANAGEMENT OF THE TOURIST DESTINATION KYIV IN THE CONDITIONS OF COVID-19 PANDEMIC AND MARTIAL LAW.....	173
Тіщенко Є.О. ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	179
Кабаненко А.О., Прохорчук С.В. СУТНІСТЬ РИЗИКІВ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	187
Хасцька О.П., Бабій І.І. ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ: АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ.....	191
Chernenko Yuri RISK MANAGEMENT IN UTILITY SERVICES	198
Kniazieva Tetiana, Maryna Anna FORMATION OF THE MARKET CONDITIONS AT THE PRESENT STAGE: THEORETICAL ASPECT.....	203
Маковоз О.С., Лисенко С.М. ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ.....	209
Рекуненко І.І., Борсук І.Д., Павленко О.О. АДАПТАЦІЯ СТРАТЕГІЙ HR ВІДПОВІДНО ДО СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО КОНТЕКСТУ УКРАЇНИ.....	214
Тарасов С.Ю. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ ТА РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ.....	221
Boldov Andriy FINANCIAL DIGITALIZATION: ROLE AND SIGNIFICANCE FOR BANKING SERVICES.....	227

Волощук Т.В. HORIZON EUROPE: БЮДЖЕТ ЄС ЯК РЕСУРС ДЛЯ РОЗВИТКУ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ.....	232
Губіна О. Ю. ДЕТІНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ПОНЯТТЯ, ФАКТОРИ ТА МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ.....	238
Paliienko Tetiana CLUSTERIZATION OF INTERPRETATIONS OF THE CATEGORY “INNOVATION” AS A FACTOR OF ECONOMIC DEVELOPMENT.....	244
Гаврилко Т.О., Доманська О.М. ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО БІЗНЕС-ЛАНДШАФТУ.....	249
Юрганов М.Д. ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ.....	256
Skorobogatova Natalia ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR INVESTMENT IN INNOVATION: NATIONAL AND INTERNATIONAL STANDARDS.....	262
Пігуль О.В., Глух В.П МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНИМИ ПРОЄКТАМИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	267
Василенко С.В. РОЛЬ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ РОЗПОДІЛУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ.....	274
Лемішовська О.С., Дунаєвська А.В. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	278
Ліпич Л.Г. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛІКІВ ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ РОБОТОДАВЦЯ ТА ПРАЦІВНИКА	285
Пилипченко О.О. МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА В ЧАСИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ.....	291
Захаров Д.С. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА МІСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ТРАНСПОРТ УКРАЇНИ.....	300
Тимкович О.І., Возна Л.Б. ХАРАКТЕРИСТИКА ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА МОТИВАЦІЮ ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ.....	306
Андрушкевич Н.В., Іськів М.З., Городецький Т.І. ФОРМУВАННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОГРАМ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	311
Kulik Anna, Smyrnova Iryna, Haidarzhy Anzhela EFFECTIVENESS OF PERSONALIZED ADVERTISING IN DIGITAL MARKETING.....	316
Сєвідова І.О., Сусіденко О.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ДЛЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	321
Швагірев М.Д. ЕФЕКТИВНА ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ СИСТЕМ ЗІ СПОЖИВАЧАМИ НА ОСНОВІ ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ ПОСЛІДОВНОСТІ ЗАМОВЛЕНЬ.....	325
Rosokhata Anna, Matvieieva Yuliia, Bolotna Tetiana ANALYSIS AND MULTI-CRITERIA OPTIMIZATION OF INVESTMENT SUPPORT OF THE WASTE MANAGEMENT SYSTEM FOR ENERGY.....	329
Бутенко В.М., Мацола О.А. УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ МИТНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ.....	336
Максютенко І.Є. РЕАЛІЗАЦІЯ МАРКЕТИНГУ ВЗАЄМОВІДНОСИН ЧЕРЕЗ АЙДЕНТИКУ БРЕНДУ.....	343

Польова О.Л. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЛІСІВ: ОБЛІКОВО-ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	348
Шпикуляк О.Г., Шеленко Д.І. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНСТИТУЦІЙНА АДАПТАЦІЯ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ДО ЗАСАД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	352
Filatova Hanna, Kravchenko Olena, Ovcharova Nataliia DYNAMICS OF PUBLIC INTEREST IN PUBLIC DEBT MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF ENSURING ECONOMIC SECURITY.....	361
Васютинська Л.А. ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО КРИЗЬ ПРИЗМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ.....	369
Гладинець Н.Ю., Кузьменко В.М. ТЕОРЕТИЧНА СУТНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ.....	374
Єрко І.В. АНАЛІЗ І ДИНАМІКА РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ: ЕКОНОМІЧНА СКЛАДОВА.....	382
Запухляк В.М., Бойда С.В. СИТУАЦІЙНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ СУЧАСНИХ БІЗНЕС-СТРУКТУР.....	390
Петько С.М. ЕКОНОМІЧНИЙ ДИСКУРС ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАСАД РОЗУМІННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	395
Багорка М.О., Складенко К.В., Приходько А.В. СТРАТЕГІЧНІ ЗМІНИ НА ОСНОВІ ПОШУКУ ОПТИМАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ПІДПРИЄМСТВА.....	403
Гринчишин Я.М. ІНСАЙДЕРСЬКА ІНФОРМАЦІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ.....	410
Котковський В.Р., Самородов Б.В., Чхейло А.А. УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ПРОЦЕСАМИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ: ГНУЧКА СТРАТЕГІЯ БІЗНЕСУ ЯК СПОСІБ АДАПТАЦІЇ ДО КРИЗОВИХ ЯВИЩ.....	417
Кубліцька О.В. ТЕНДЕНЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ РИНКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ.....	425
Смолич Д.В. МЕТОДИ ОЦІНКИ СТАНУ ТА ДИНАМІКИ РОЗВИТКУ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	431
Буняк Н.М. ОБґРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ВПРОВАДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗМІН НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	437
Китайчук Т.Г. РОЛЬ ЕТИКИ БУХГАЛТЕРА У ПОВОЄННІЙ ВІДБУДОВІ УКРАЇНИ.....	442
Конюхов В.С. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	447
Пороскун С.С. ПОБУДОВА МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУМСЬКОГО РЕГІОНУ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	454
Седіков Д.В., Асауленко Н.В. ЦИФРОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК СУЧАСНИЙ ТРЕНД РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	459

Синюк О.В. ОГЛЯД ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ “СОЦІАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”.....	466
Топорков О.Р. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ МАЛИХ ВЕНЧУРНИХ КОМПАНІЙ: 30 РОКІВ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	472
Бондар О.В., Фокіна-Мезенцева К.В. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ.....	477
Красношапка А.В. Фокіна-Мезенцева К.В. ОСНОВНІ ВИКЛИКИ ТА ПРОБЛЕМИ СТАРТАП-ПРОЄКТІВ У СУЧАСНОМУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ.....	487
Ільчов А.І. ЕКОНОМІКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	492

CONTENTS

Hrynko Tetyana, Petrynyak Ulyana, Artemchuk Andriy THE INFLUENCE OF DIGITALIZATION ON THE CREATIVITY OF BUSINESS TRENDS.....	3
Byshovets Yevheniia, Rossokha Volodymyr INTERNET MARKETING PECULIARITIES IN TIMES OF WAR.....	8
Yarema Yaroslav, Andrushchakevych Karina TRENDS IN TAX POLICY DEVELOPMENT: RECOVERY AFTER THE WAR.....	13
Shkarupa Olena, Vlasenko Dmytro, Makedon Halyna PROBLEMS OF MODERNIZING TRANSPORT SUPPORT FOR ENTERPRISES IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE ECONOMY.....	19
Lukashyk Valeria ACCOUNTING SUPPORT OF AGRICULTURAL BUSINESS DURING THE WAR.....	26
Manzhos Maksym, Tomashuk Inna CROP PRODUCTION IN UKRAINE: CURRENT STATE AND DEVELOPMENT PROSPECTS.....	31
Ishcheikin Tymur, Priyda Mikita, Ovcharenko Polina PROSPECTS OF DEVELOPMENT AND PROBLEMS OF RESTORATION OF HUMAN CAPITAL IN WARTIME CONDITIONS.....	39
Kril Yaroslava DIGITAL TRANSFORMATION OF TAX SYSTEMS USING BLOCKCHAIN TECHNOLOGY.....	48
Karpenko Yevheniia, Kopaihora Ilona, Karpenko Vladyslav SMALL ENTERPRISES: FINANCIAL CONDITION IN THE CONDITIONS OF WAR AND INTERNATIONAL EXPERIENCE OF TAXATION.....	54
Terletska Yuliya BUSINESS SUSTAINABILITY OF THE BUSINESS ENTITY: FEATURES OF THE SECURITY PROCESS AND MANAGEMENT PRIORITIES.....	60
Taraniuk Leonid, Taraniuk Karina, Demikhov Oleksii FEATURES OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS IN THE ECONOMY OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF ITS POST-WAR DEVELOPMENT.....	65
Cherep Oleksandr, Bekhter Lilija THE ROLE OF PERSONNEL MANAGEMENT IN ENSURING THE COMPETITIVENESS OF INDUSTRIAL ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION	71
Holovachko Vasyl, Taranenko Sergiy, Zaborskyi Leonid NEW CONCEPTS FOR THE DEVELOPMENT OF ALTERNATIVE ENERGY HUBS IN THE DIGITAL ECONOMY.....	76
Melnyk Bogdan, Kushnerenko Serhii, Levkovska Tetyana INTERNATIONAL EXPERIENCE OF STATE REGULATION OF INVESTMENTS IN THE DIGITAL ECONOMY.....	81
Stankevych Iryna, Sakun Hanna, Dvovenkin Yevhen RISK-ORIENTED APPROACH TO THE MANAGEMENT OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY OF ORGANIZATIONS IN MODERN CONDITIONS.....	87
Kanyhin Serhii DEVELOPING ALGORITHMIC TRADING STRATEGIES USING GENETIC ALGORITHMS.....	92
Koverha Dmytro MARKETING LOGISTICS AND ITS ROLE IN MODERN CONDITIONS.....	99
Okhrimenko Alla, Opanasiuk Nataliia, Kulyk Maria ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF THE FUNCTIONING OF TOURISM AND HOSPITALITY ENTITIES IN THE CONDITIONS OF SYSTEMIC CRISES.....	104

Pernarivskiy Oleksandr, Pidsosonna Yana SELECTIVE RISKS OF DOMESTIC BANKS DEPOSITORS IN WARTIME CONDITIONS	111
Kramskiy Serhii, Zakharchenko Oleg, Darushin Oleksandr OPTIONAL MECHANISM FOR FORMATION OF FREIGHT BUSINESS STRATEGIES OF SHIPPING COMPANIES.....	116
Antoniuk Kateryna PREREQUISITES AND FACTORS OF GASTRONOMIC TOURISM DEVELOPMENT.....	124
Nahara Maryna SYNERGY OF DIGITALIZATION AND CIRCULARITY IN THE MODERN ECONOMIC SYSTEM: STRATEGIC ASPECTS AND IMPLEMENTATION TOOLS.....	129
Dobrovolskyi Vitalii THEORETICAL BACKGROUND OF THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL MARKETING.....	135
Leonidov Ihor QUALITY SIGNS OF ATTRIBUTES OF APPROPRIATION OF INTELLECTUAL PRODUCT.....	140
Rozhko Oleksandr, Nesterov Yevhen DEVELOPMENT OF THE PUBLIC FINANCE SYSTEM AS A CONDITION INTEGRATION OF UKRAINE INTO THE EUROPEAN UNION.....	146
Romaniukha Daria, Flehantova Anna STATISTICAL ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF TNC ON THE FUNCTIONING OF NATIONAL ECONOMICS ON THE GLOBAL MARKET.....	153
Vdovychenko Andrii TRANSFORMATION OF BUSINESS MODELS OF PRINTED MEDIA IN TIMES OF DIGITALIZATION.....	163
Bogatska Nataliia INVESTMENTS IN SOCIAL BUSINESS: FUNDRAISING AND CROWDFUNDING.....	168
Kudriashov Yevhenii EFFICIENCY AND PRIORITY AREAS FOR DEVELOPMENT OF STRATEGIC MANAGEMENT OF THE TOURIST DESTINATION KYIV IN THE CONDITIONS OF COVID-19 PANDEMIC AND MARTIAL LAW.....	173
Tishchenko Ievgen INSTITUTIONAL PRINCIPLES OF RECOVERY AND RECONSTRUCTION OF THE ECONOMY OF UKRAINE.....	179
Kabanenko Andrii, Prokhorchuk Svitlana THE ESSENCE OF RISKS IN ENTREPRENEURIAL ACTIVITY.....	187
Khaietska Olha, Babiy Ihor DIGITAL INNOVATIONS IN THE AGRICULTURAL SECTOR: ANALYSIS OF EFFICIENCY AND PROSPECTS OF IMPLEMENTATION IN UKRAINE.....	191
Chernenko Yuri RISK MANAGEMENT IN UTILITY SERVICES	198
Kniazieva Tetiana, Maryna Anna FORMATION OF THE MARKET CONDITIONS AT THE PRESENT STAGE: THEORETICAL ASPECT.....	203
Makovoz Oksana, Lysenko Sergii PROJECT-BASED APPROACH TO ASSESSING THE DIGITAL TRANSFORMATION OF BUSINESS PROCESSES.....	209
Rekunencko Ihor, Borsuk Ihor, Pavlenko Olena ADAPTATION OF HR STRATEGIES ACCORDING TO THE SOCIAL AND POLITICAL CONTEXT OF UKRAINE.....	214
Tarasov Serhii IMPACT OF DIGITAL TECHNOLOGIES ON CHANGE MANAGEMENT AND DEVELOPMENT OF INNOVATIVE CULTURE.....	221

Boldov Andriy FINANCIAL DIGITALIZATION: ROLE AND SIGNIFICANCE FOR BANKING SERVICES.....	227
Voloshchuk Taras HORIZON EUROPE: THE EU BUDGET AS A RESOURCE FOR RESEARCH AND INNOVATION.....	232
Hubina Oksana UNSHADOWING OF THE NATIONAL ECONOMY: CONCEPT, FACTORS AND METHODS OF DETERMINATION.....	238
Paliienko Tetiana CLUSTERIZATION OF INTERPRETATIONS OF THE CATEGORY “INNOVATION” AS A FACTOR OF ECONOMIC DEVELOPMENT.....	244
Gavrillo Tetiana, Domanska Oleksandra ACTIVITIES OF UKRAINIAN ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF THE MILITARY BUSINESS LANDSCAPE.....	249
Yurganov Mykyta EVOLUTION OF THE CONCEPT OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT.....	256
Skorobogatova Natalia ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR INVESTMENT IN INNOVATION: NATIONAL AND INTERNATIONAL STANDARDS.....	262
Pihul Oleh, Glukh Vadym METHODOLOGY FOR EVALUATING CONSTRUCTION PROJECT MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....	267
Vasylenko Serhii THE ROLE OF MARKETING DISTRIBUTION POLICY IN ENSURING FOOD SECURITY OF THE COUNTRY.....	274
Lemishovska Olesia, Dunaievska Anastasiia DIRECTIONS FOR IMPROVING THE ACCOUNTING OF PAYROLL PAYMENTS UNDER MARTIAL LAW IN UKRAINE.....	278
Liubov Lipych COMPARATIVE ANALYSIS OF THE ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF REMOTE WORK FOR THE EMPLOYER AND THE EMPLOYEE.....	285
Pylypchenko Oleh MIGRATION POLICY IN TIMES OF INDEPENDENCE.....	291
Zakharov Denys ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND URBAN PUBLIC TRANSPORT OF UKRAINE.....	300
Tymkovych Oksana, Vozna Liubov CHARACTERISTICS OF FACTORS INFLUENCING PERSONNEL MOTIVATION IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC TURBULENCE.....	306
Andrushkevych Nataliia, Iskiv Mykhailo, Horodetsky Taras FORMATION AND OPTIMIZATION OF PROGRAMS OF STRATEGIC DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISE.....	311
Kulik Anna, Smyrnova Iryna, Haidarzhy Anzhela EFFECTIVENESS OF PERSONALIZED ADVERTISING IN DIGITAL MARKETING.....	316
Sevidova Iryna, Susidenko Oleksii ORGANIZATION AND IMPLEMENTATION OF FINANCIAL ACCOUNTING FOR SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN UKRAINE.....	321
Shvahirev Maksym EFFECTIVE INTERACTION OF ORGANIZATIONAL AND TECHNOLOGICAL SYSTEMS WITH CONSUMERS ON THE BASIS OF DETERMINING THE OPTIMAL SEQUENCE OF ORDERS.....	325
Rosokhata Anna, Matvieieva Yuliia, Bolotna Tetiana ANALYSIS AND MULTI-CRITERIA OPTIMIZATION OF INVESTMENT SUPPORT OF THE WASTE MANAGEMENT SYSTEM FOR ENERGY.....	329
Butenko Vira, Matsola Oleg MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE'S FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY BASED ON AN EFFECTIVE CUSTOMS SERVICE SYSTEM.....	336

Maksiutenko Iryna IMPLEMENTATION OF RELATIONSHIP MARKETING THROUGH BRAND IDENTITY.....	343
Polova Olena INVENTORY OF FORESTS: ACCOUNTING AND PRACTICAL ASPECT.....	348
Shpykuliak Oleksandr, Shelenko Diana ORGANIZATIONAL AND INSTITUTIONAL ADAPTATION OF AGRARIAN ENTREPRENEURSHIP TO THE PRINCIPLES OF THE EUROPEAN GREEN COURSE THE CONTEXT OF INTERNATIONAL ECONOMIC INTEGRATION.....	352
Filatova Hanna, Kravchenko Olena, Ovcharova Nataliia DYNAMICS OF PUBLIC INTEREST IN PUBLIC DEBT MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF ENSURING ECONOMIC SECURITY.....	361
Vasyutynska Lyudmyla INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP THROUGH THE PRISM OF KNOWLEDGE ECONOMY DEVELOPMENT.....	369
Hladynets Natalia, Kuzmenko Volodymyr THE THEORETICAL ESSENCE OF THE ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM.....	374
Ierko Iryna ANALYSIS AND DYNAMICS OF THE TOURISM INDUSTRY ENTITIES DEVELOPMENT: ECONOMIC COMPONENT.....	382
Zapukhlyak Volodymyr, Boida Svitlana SITUATIONAL APPROACH TO PERSONNEL MANAGEMENT IN MODERN BUSINESS STRUCTURES.....	390
Petko Stanislav ECONOMIC DISCOURSE OF THEORETICAL FOUNDATIONS FOR UNDERSTANDING DIGITAL ECONOMY.....	395
Bahorka Mariia, Skladenko Kyrylo, Prykhodko Artem STRATEGIC CHANGES BASED ON THE SEARCH OF THE OPTIMAL ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF THE ENTERPRISE.....	403
Hrynchyshyn Yaroslav INSIDER INFORMATION AND ITS ROLE IN ENSURING THE EFFICIENT FUNCTIONING OF THE INVESTMENT FINANCIAL SERVICES MARKET.....	410
Kotkovskiy Volodymyr, Samorodov Borys, Chkheailo Anna MANAGING CORPORATE PROCESSES IN AN UNCERTAIN ENVIRONMENT: A FLEXIBLE BUSINESS STRATEGY AS A WAY TO ADAPT TO CRISIS PHENOMENA.....	417
Kublitska Olena TRENDS OF ENSURING STRATEGIC RESILIENCE OF THE E-COMMERCE MARKET IN UKRAINE.....	425
Smolych Dariia METHODS FOR ASSESSING THE STATE AND DYNAMICS OF DEVELOPMENT OF NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS.....	431
Buniak Nadiia JUSTIFICATION OF THE STRATEGY FOR IMPLEMENTING ORGANIZATIONAL CHANGES IN THE ENTERPRISE.....	437
Kytaichuk Tetiana THE ROLE OF ACCOUNTANT ETHICS IN THE POST-WAR RECONSTRUCTION OF UKRAINE.....	442
Koniukhov Vadym CONCEPTUALIZATION OF ACCOUNTING AND AUDIT OF MARKETING ACTIVITIES OF TRADE ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION.....	447
Poroskun Sergey BUILDING OF THE INNOVATIVE DEVELOPMENT MECHANISM OF THE SUMS REGION IN THE POST-WAR PERIOD.....	454

Sedikov Denys, Asaulenko Natalia DIGITAL MANAGEMENT AS A MODERN TREND DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISE.....	459
Syniuk Oksana REVIEW OF APPROACHES TO DEFINING THE ECONOMIC ESSENCE OF THE CONCEPT OF “SOCIAL MANAGEMENT”.....	466
Toporkov Oleksii INTERNATIONALIZATION OF SMALL VENTURE COMPANIES: 30 YEARS OF RESEARCH.....	472
Bondar Oleksandr, Fokina-Mezentseva Kateryna CONCEPTUALIZATION OF DIGITAL TRANSFORMATION IN INTERNATIONAL BUSINESS.....	477
Krasnoshapka Andrii, Fokina-Mezentseva Kateryna THE MAIN CHALLENGES AND PROBLEMS OF STARTUP PROJECTS IN THE MODERN BUSINESS ENVIRONMENT.....	487
Ilichov Anton ECONOMIC AND ORGANIZATIONAL PROBLEMS OF THE DEVELOPMENT OF PUBLIC TRANSPORT UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE.....	492

Науково-виробничий журнал

БІЗНЕС-НАВІГАТОР

Випуск 3 (76) 2024

Коректура • *Вікторія Бабич*

Комп'ютерна верстка • *Юлія Войтюк*

Засновник і видавець:

Заклад вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу і права».
Адреса редакції: вул. 49 Гвардійської Дивізії, б. 37-А, м. Херсон, 73039
E-mail редакції: ebitda@helvetica.ua
Електронна сторінка видання: www.business-navigator.ks.ua

Формат 60x84/8. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 58,82.
Підписано до друку: 30.08.2024 р. Замов. № 0824/611. Наклад 100 прим.

Надруковано: Видавничий дім «Гельветика»
65101, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.